

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернігівської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2021 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернігівської області в IV кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернігівської області у IV кварталі 2021 року свідчать, що респонденти очікують збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні, водночас негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується вища інфляція. Очікування щодо девальвації національної валюти залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- збільшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами: баланс відповідей – 23.1% (у попередньому кварталі – 33.3%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – 8.3%;
- прискорення зростання цін на споживчі товари та послуги: 61.5% респондентів очікують, що інфляція перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 30.8%), у цілому по Україні – 61.3%. Головними чинниками інфляції респонденти називають витрати на виробництво та доходи населення (вплив чинника посилюється) (графік 2);
- девальвацію національної валюти високими темпами: знецінення гривні відносно долара США очікують 76.9% респондентів (як і в попередньому кварталі). У цілому по Україні – 72.2%;
- значне погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – «мінус» 25.0% (найгірші очікування серед регіонів) (у попередньому кварталі – 0.0%) (таблиця). У цілому по Україні очікується поліпшення фінансово-економічного стану підприємств – 9.7%;
- зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції на внутрішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 18.2% (у попередньому кварталі – 23.1%). Водночас респонденти області очікують збільшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 60.0% (у III кварталі 2021 року – 57.1%). У цілому по Україні баланси відповідей – 21.8% та 20.6%;
- зменшення обсягу інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – по «мінус» 25.0% (у III кварталі 2021 року – по 9.1%). У цілому по Україні баланси відповідей – 6.9% та 19.1% відповідно (таблиця);
- скорочення кількості працівників на своїх підприємствах вищими темпами: баланс відповідей – «мінус» 38.5% (найвищі очікування скорочення працівників серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 7.7%) (графік 4). У цілому по Україні очікується помірне збільшення кількості працівників – 2.9%;
- зростання цін на товари/послуги, що купуються, та на товари/послуги власного виробництва високими темпами: баланси відповідей – 100.0% та 69.2% відповідно (у III кварталі 2021 року – 84.6% та 61.5% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, вартість трудових ресурсів, а також ціни на сировину та матеріали (графік 7);
- зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника високими темпами: баланси відповідей – 83.3% та 75.0% відповідно (у III кварталі 2021 року – 69.2% та 61.5% відповідно) (графіки 4,6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти зазначили занадто високі ціни на енергоносії та недостатній попит (графік 5).

Потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом значно зростуть, за оцінками керівників підприємств (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам виключно в національній валюті. Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають високі ставки за кредитами, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконати боргові зобов'язання та надмірні вимоги до застави (графік 9).

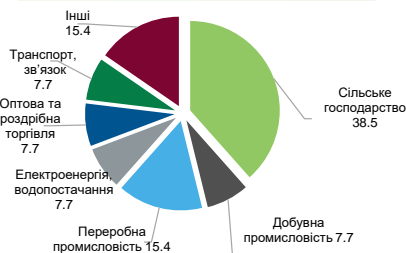
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 98.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

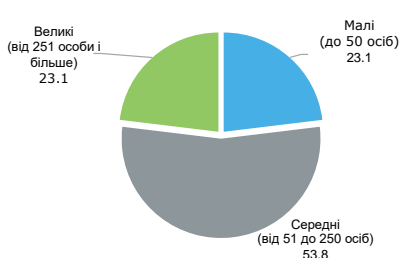
- поточний фінансово-економічний стан поганий дев'ятий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 30.8% (найнижча оцінка серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 23.1%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий – 7.6%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився і є нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у попередньому кварталі – 12.5%);
- підприємства області працюють на межі виробничих потужностей: баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2021 року – «мінус» 7.7%).

Паспорт вибірки^{1,2}

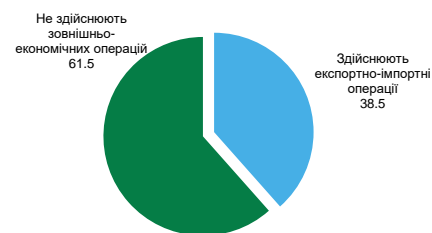
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

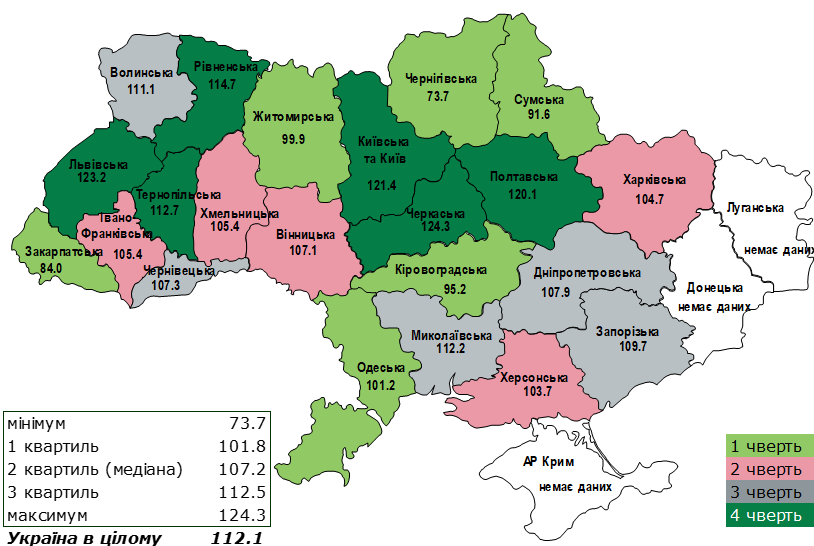

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 05–23 листопада 2021 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернігівської області щодо їх ділової активності (за складовими)

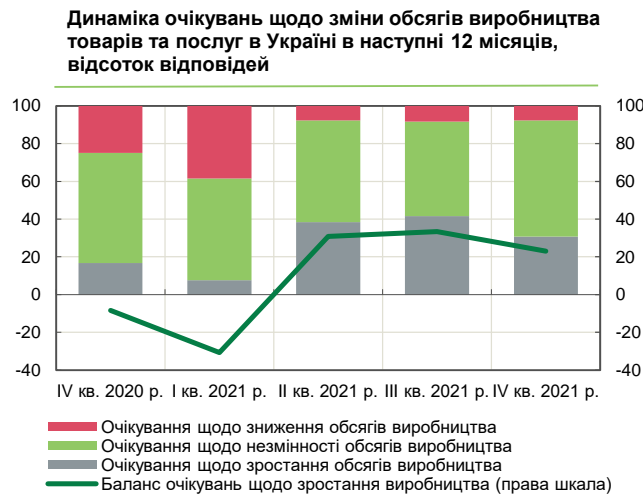
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	0.0	16.7	30.8	0.0	-25.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	7.7	15.4	46.2	23.1	-18.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-8.3	-23.1	-18.2	9.1	-25.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-7.7	0.0	-16.7	9.1	-25.0
кількості працівників	-30.8	-23.1	-23.1	-7.7	-38.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

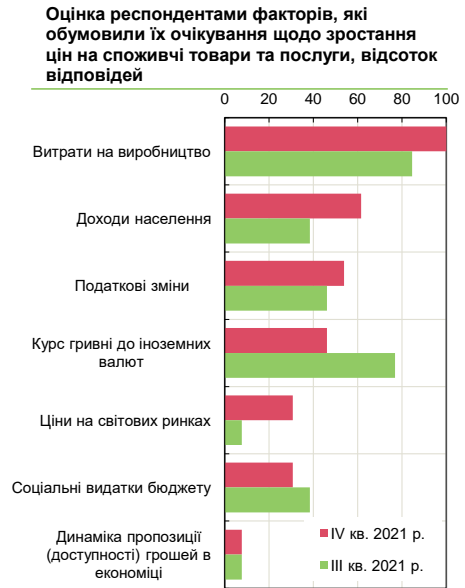
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

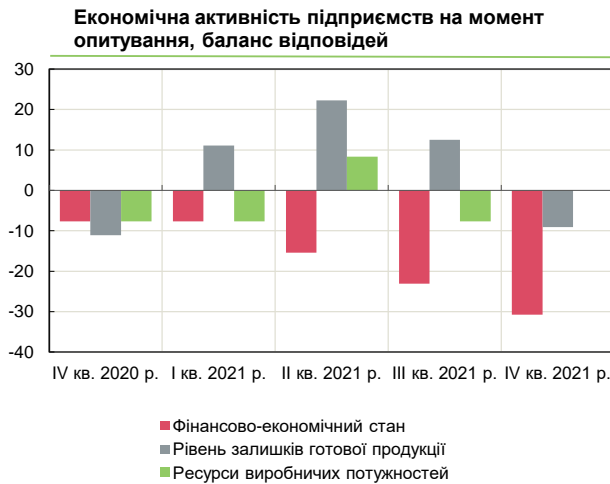
Графік 1

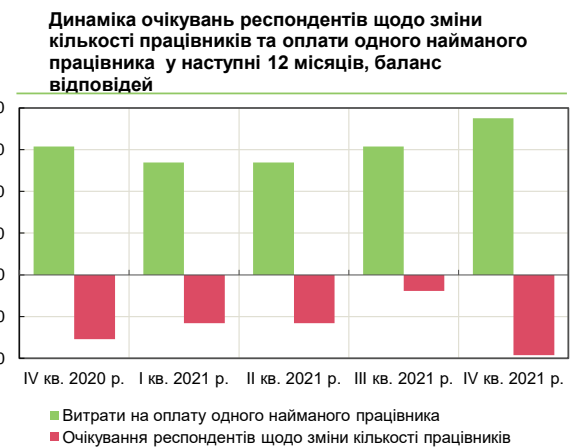
Графік 2

Графік 3

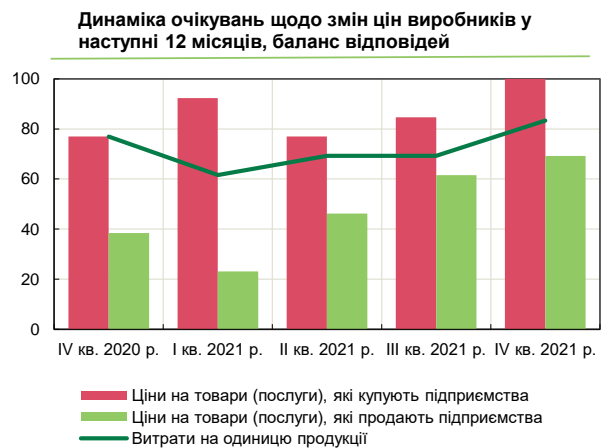
Графік 4

Графік 5

Графік 6

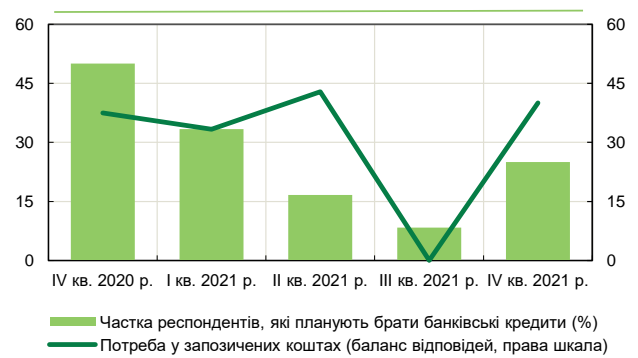
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

